AKTIVNO Po pasje

ŠTEVILKA 3/16
MAJ-JUNIJ
2016

DOG TRAIL 2016

4. MEMORIAL HENRIKA SEČNIKA

PRVI DELOVNI TEST ZA ZLATO RACO 2016

PASJI SKOKI V VODO – FLYINGDOGS

BUM ALI DELAJ SE MRTVEGA

HOJA NAZAJ

TERENSKA MASAŽA HRBTA V PRIMERU PANIČNEGA NAPADA

AGILITY: RAZLIKOVANJE LEVE IN DESNE SMERI

USTNA HIGIENA

MAMUT.
Dog Nutrition System

ZA DELOVNE IN ŠPORTNE PSE

Complete Recovery Drink ima edinstveno formulo, ki je bila zasnovana posebej za pse, da si opomorejo hitreje kot običajno in vam s tem omogoča trening na višji ravni - kar posledično izboljša sposobnosti vašega psa.

REGENERACIJSKI NAPITEK ZA PSE

- Regeneracija mišičnih vlaken
- Zmanjša utrujenost in izčrpanost
- Pomaga pri normalnem delovanju imunskega sistema
- Edinstvena formula
- WADA odobrene sestavine

www.canifit.si info@canifit.si 030 268 132

KAZALO

Vlečni športi 4
REPORTAŽA: DOG TRAIL 2016
REPORTAŽA: 4. MEMORIAL HENRIKA SEČNIKA

Prinašalci 8
REPORTAŽA: PRVI DELOVNI TEST ZA ZLATO RACO 2016
IN POKAL ONE PASSION, TWO NATIONS

Predstavitev športa 10
PASJI SKOKI V VODO– FLYINGDOGS KAMNIK 2016

Trikci 12
BUM ALI DELAJ SE MRTVEGA

Vaje za pasje športnike 14
HOJA NAZAJ: ZAHTEVNEJŠA KOT SI MORDA MISLIMO

Masaža psov 16
TERENSKA MASAŽA HRBTA
V PRIMERU PANIČNEGA NAPADA

Agility 20
RAZLIKOVANJE LEVE IN DESNE SMERI

Bull športi 24
TRENING

Pasje zdravje 28
USTNA HIGIENA

Psi in umetnost 30
PODOBA IN POMEN PSA
V (SLOVENSKEM) SLIKARSTVU

Pasja klepetulja 32
VEDA, DRUŽENJE ALI OBOJE?

Kolumna 36
α & β – POMLADNE AKTIVNOSTI IN ŠČEPEC DESTRUKCIJE

UVODNIK

Lepo pozdravljeni v tretji letošnji številki revije AKTIVNO po pasje. Čeprav nas je v zadnjih aprilskih dneh presenetilo povsem zimsko vreme, smo že zajadrali v toplejši del leta, ki nam ponuja mnogo priložnosti aktivega preživljanja časa s pasjimi prijatelji. Ideje za to boste lahko našli tudi v tokratni izdaji.

Za boljše zdravje, gibljivost in povezanost z vašim psom tako lahko preizkusite trikec "bum", hojo nazaj ali masažo hrbta. Ideje za trening boste dobili v rubrikah Bull športi in Agility, pri katerem je tokrat predstavljeno razlikovanje leve in desne smeri. V veterinarskem kotičku je govor o ustni higieni, ne manjkajo pa niti stalne rubrike Psi in umetnost, Pasja klepetulja in Kolumna. Za vas objavljamo tudi reportaže s Dog traila 2016, 4. memoriala Henrika Sečnika ter Prvega delovnega testa za Zlato raco 2016 in pokal One passion, two nations.

Naša ekipa se je strokovno že kar pošteno okrepila in zelo me veseli, da vam lahko ponudimo tako aktualne informacije o raznih dogodkih kot tudi vedno uporabne usmeritve za delo in vadbo z vašim psom – te lahko kadarkoli najdete tudi v arhivu.

Če bi želeli tudi sami predstaviti kak dogodek, aktivnost s psom, ali bi v reviji želeli oglaševati, ste vabljeni, da nam pišete na info@canifit.si.

Želim vam prijetno branje in veliko veselja z vašimi pasjimi prijatelji,
Patrik Zupanič, glavni urednik

ŠTEVILKA 2/16, MAREC-APRIL 2016
Revija je brezplačna, izhaja na dva meseca
ISSN 2386-0057
Izdajatelj in naslov uredništva: CANIFIT , Patricij Zupanič s. p., Smledniška cesta 110, 4000 Kranj
Spletna stran: http://www.canifit.si/revija
Kontakt za objave in oglaševanje: info@canifit.si, 030 268 132
Uredništvo: Patrik Zupanič (glavni urednik), Elizabeta Zupanič
Članki: Jana Dretnik, Pšenica Kovačič, Breda Kralj, Maja Rokavec, Nuša Schumet, Jasna Šporar, Neja Trbižan, Vesna Hrovat, Barbara Rink, Matej Urbanija, Andreja Frankovič, Patrik Zupanič, Elizabeta Zupanič
Jezikovni pregled: Gaja Pöschl, Lidija Rezoničnik
Oblikovanje: Pšenica Kovačič, www.psh172.com
Naslovnica: Anja Troha
Foto: Anja Troha, Maja Rokavec, Vesna Hrovat, Jana Dretnik, Iztok Noč, Andraž Cerar, Matej Urbanija, Lana Fortuna, Katja Jemec www.pasja-fotografija.si, Natalija Nataša Frelih, Blaž Vrtačnik, drugi fotografi (navedeni ob slikah), arhiv uredništva in avtorjev člankov
Uporaba gradiv iz revije brez pisnega soglasja ni dovoljena.

DOG TRAIL 2016

Športno društvo Slovenske steze je v nedeljo, 13. marca 2016, organiziralo tekmo Dog trail 2016. Pri dog trailu tekaču oziroma pohodniku, pes pomaga pri premagovanju poti. Na krajših razdaljah je šport podoben canicrossu, teku s psom. Tokratni dogodek je potekal po gozdovih Rakovega Škocjana, blizu opuščenega smučišča Kalič. Srečko Deželak in Patrik Zupanič sta za nas pripravila razgibano, v osnovi dobro markirano traso. Tekmovalcem sta bili na voljo dve dolžini proge: 11 in 20 kilometrov. Narava je poskrbela, da je tokratno druženje dobilo nekoliko bolj avanturistični značaj, saj je bilo mrzlo, deževno, prepišno in megleno. Na daljši trasi je bilo na nekaterih delih snega tudi do višine pasu. Kljub temu, da sta bili trasi odlično markirani, je neznani storilec na krajši progi v dolžini več kot 1 kilometer odstranil oznake, kar je povzročilo težave pri orientaciji, zaradi česar so tekmovalci pretekli od 11 pa tudi do 18 kilometrov. Tiste, ki so poklicali na kontaktno številko organizatorja, je ta pravilno usmeril, ostali pa so nekoliko daljšo pot do cilja našli sami.

Na krajši razdalji je bil najhitrejši Damjan Žepič, za njim Janko Sedeljšak, tretji pa Matej Obranovič. Med ženskami je bila prva Avstrijka Elisabeth Schlojer, druga njena avstrijska kolegica Ursula Visconti in tretja Elizabeta Zupanič. Na 20 kilometrski trasi je zmaga pripadla Juretu Šuligoju, drugi je bil Srečko Deželak. V ženski kategoriji so si zmago razdelile Renata Pogačnik, Ines Bizilj ter Katja Kranjc.

Tekmovalnemu delu je sledilo druženje, premraženi tekmovalci smo se po dogodku zbrali na toplem v gostilni Uršula, kjer je bila po skupnem kosilu tudi podelitev priznanj. V prijetnem vzdušju smo zaključili tekmo, ki je bila zaradi nepredvidenih naravnih in človeških dejavnikov prava pustolovščina.

Zapisala: Elizabeta Zupanič

4. MEMORIAL HENRIKA SEČNIKA – REPORTAŽA

Foto: Matej Urbanija

Prva aprilska nedelja je bila že četrto leto zapored rezervirana za memorial Henrika Sečnika, tekmo vlečnih psov, ki vsako leto privabi več tekmovalcev. Veseli me, da se je tekma uveljavila in postaja stalnica v koledarju tekmovalcev. Žal pa vsaj pri organizaciji ni tako.

Pravila na upravni enoti se vsako leto spreminjajo in ko misliš, da imaš potek pridobitve dovoljenja v malem prstu, te zopet preseneti kaj novega. Včasih se zdi kot nikoli dokončana zgodba.

Spremljanje vremenske napovedi, želiš si hladno, ne preveč deževno vreme za tekmovalce in njihove pse, po drugi strani pa lepo vreme za številne gledalce, ki vsako leto obiščejo memorial. Teden dni pred tekmo je kazalo na dež, mraz, nato se je napoved spremenila v sončnih in vročih 22°C. Sama resnično ne maram teči po neskončnih hraških ravninah ob taki napovedi.

Potem je tu proga, ki jo vsako leto pridno pripravijo naši fantje iz Društva športnih psov Slovenije s pomočjo kmetijske mehanizacije družine Janhar. Letos smo imeli srečo in ni bilo kolesnic od pospravljanja lesa iz gozda, prav tako ni bilo blata in ogromnih luž. Vseeno pa vsako leto posebej razmišljamo, kako in če bi se dalo precej enostavno progo otežiti.

Priprava startnih številk in reklamnega materiala dan pred tekmo poteka vsako leto bolj tekoče. Pojavijo pa se nepričakovane težavice, kot so bile letos prazne diplome, prejete od tiskarja, pa startne številke, ki naj bi bile za več let. Prvo težavo so rešila 3 pridna dekleta, ki so ročno spisala vse diplome, za številke pa se drugo

Natalija Nataša Frelih

No, pa da ne bom pisala le o organizaciji, se posvetimo nedelji, 3. 4. 2016, ko je tekmovanje potekalo. Res nas je pričakalo sončno vreme. Že pri pripravi startne liste nekaj dni prej smo se po pogovoru z nekaterimi tekmovalci odločili, da skrajšamo intervale med posameznimi starti in tako poskusimo vsem omogočiti kolikor toliko primerno temperaturo pri tekmovanju.

Prvi so startali vozički in dva tekmovalca s skiroji in dvema psoma, za katere letos še nismo imeli posebne kategorije. Da je bilo tekmovanje napeto in zanimivo že od samega začetka, je poskrbel italijanski tekmovalec Aldo Guzzon, kateremu je na sklepnem delu proge z vozička odpadlo prvo kolo. Naši fantje so hitro priskočili na pomoč in odstranili voziček in vprego s proge. V tej kategoriji je zmagal David Toff Turšič s skirojem in dvema greysterjema (Coffee in Karo).

Nato so startali moški v kategoriji bikejoring, za katere se ve, da so izredno hitri. Tu ni bilo presenečenja, zmagal je Edvard Schumet z njegovim najmlajšim psom Neonom. Pri ženskah je v kategoriji bikejoring kot že 2 leti nazaj slavila Birgit Szendi iz Avstrije, tokrat Fridolin. Bikejoring s polarnimi pasmami pri moških je v odsotnosti trikratnega zmagovalca Matjaža Ovseneka dobil Alessio Del Fabbro iz Italije z Nevio. Pri ženskah je slavila njegova reprezentančna kolegica Sabine Wolfhart z Yagom.

Sledil je skiro, kategorija, ki se ponavadi ne deli po spolu, mi pa smo se to leto odločili, da zaradi velikega števila žensk lete uvrstimo v svojo kategorijo. Pa so nas hitro demantirale, saj sta bili med najhitrejšimi tremi od vseh nastopajočih v tej kategoriji 2 ženski. Zmagala je Nuša Schumet, ki je

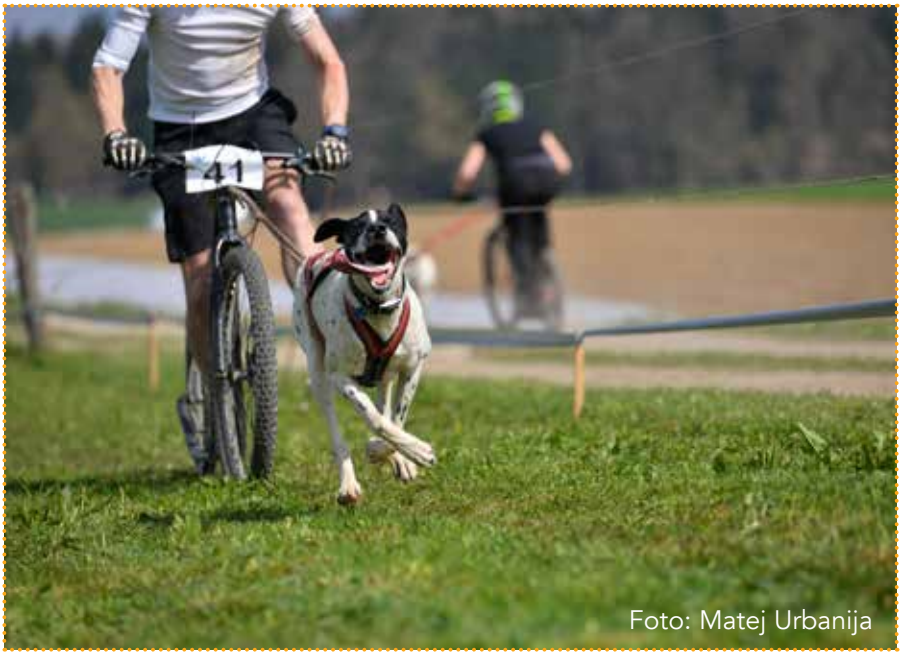

Foto: Matej Urbanija

zaradi posredovanja pri šivanju rane napadenega psa izvedla skorajda leteči start. No, k fenomenalnemu nastopu je sigurno pripomogel tudi njen Iron. Najhitrejši pri moških pa je bil njen mož Edvard Schumet z Vato.
Pri canicrossu je bilo že drugo leto zapored na startu več žensk kot moških. V kategoriji open pri moških je slavil Žan Žepič z Danielo, pri ženskah pa ponovno Nuša Schumet z Nylo. Pri polarcih v moški kategoriji sta drugo leto zapored slavila Aleš Rink in Kira, pri ženskah je šla zmaga v Avstrijo, in sicer Elisabeth Schlojer in Dieslu.

Za konec so nastopili še najmlajši na teku s kužki. Najmlajši udeleženec je bil še ne 2 letni Jakob s psičko Essy.

Pogled na celotne rezultate, ki jih najdete na spletni strani http://www.dsp-slovenije.eu/wp-content/uploads/2016/04/Hrase-2016-final-results.pdf, me navdaja z optimizmom, da sodelujoči pri memorialu delamo dobro in da se zanimanje za ta šport veča. Počasi, pa vendar. Zelo me veseli povečana konkurenca v vseh kategorijah bikejoringa, skiroju in dejstvo, da me mesece pred tekmo vedno več tekmovalcev sprašuje za dodatno kategorijo skiro 2 psa.

Pa moj letošnji prispevek? Kot članica kluba, ki organizira memorial, se kljub obilici dela čutim dolžno nastopiti. Letos je bilo zame rahlo boleče, saj sem na lanskem memorialu zadnjič nastopila z mojim pokojnim psom Tegejem. Vse od njegove smrti konec lanskega novembra je bil ta prelep šport žal pomaknjen v ozadje, treningi redki (huskyca Alba je že upokojena, novi član družine Tar pa še premlad). Kljub vsemu sem se odločila za start celo v dveh kategorijah. Na srečo ima Matjaž lepo krdelo huskyic, Ivan pa mi je vedno pripravljen odstopiti eno od svojih psičk. Prvič v življenju sem tako na tekmi startala v kategoriji bikejoring. Še dobro leto nazaj je bil to zame strah in trepet, potem pa sem se nekako opogumila in ponovno šla na kolo s psom. Navdih in pogum mi je dala Beti. Žal z Matjaževo Bessy nisva prišli daleč, za nama je bil en trening prejšnji dan, drugače pa sva si bolj tuji. Tu se je več kot izkazalo, da je v tem športu zelo pomemben odnos oziroma ujemanje med vodnikom in psom. Upam, da nama naslednje leto uspe. S Tajgo pa sva v canicrossu pokazali, kar sva bili v tistem trenutku zmožni, in ne morem reči, da sem z nastopom nezadovoljna.

Foto: Matej Urbanija

Zdaj lahko v miru potegnemo črto pod še enim memorialom, se iskreno zahvalimo vsem prostovoljcem, članom našega društva, članom TD Hraše, Jahalnemu centru Janhar, prijaznemu policistu, ki se je že drugič odzval našemu vabilu, sponzorjem, tekmovalcem in gledalcem. Še posebej hvala veterinarki Nuši Schumet za izredno hitro posredovanje, ko je bilo to potrebno. Napeti tedni pred tekmo so pozabljeni, ostajajo samo krasni spomini na rahlo prevroč dan in seznam stvari, ki so nujne za popraviti do naslednjič.
Se vidimo čez približno leto!

Zapisala: Barbara Rink

ČETRTA SEZONA LOVA NA ZLATO RACO JE ODPRTA:
PRVI DELOVNI TEST ZA ZLATO RACO 2016 IN POKAL ONE PASSION, TWO NATIONS

Mednarodna prireditev *One Passion, Two Nations Cup*, dvodnevni delovni test za prinašalce, je bila že drugo leto zapored rezultat uspešnega in plodnega sodelovanja tržaškega kluba **As.T.O.R.** (Associazione Triestina Oasi Retriever) in **Kluba za delo prinašalcev** (KDP). Druži ju, kot je razvidno že iz naslova tekmovanja, skupna strast do dela s prinašalci.

Na Krasu – tako v Matavunu na slovenski kot v Mavhinjah na italijanski strani meje – je zelo prijazno spomladansko vreme tretji konec tedna v aprilu pozdravilo skoraj 50 udeležencev iz treh držav. Ravno prav napeto športno ozračje, veliko nasmejanih obrazov ob srečanju znanih in spoznavanju novih ljubiteljev prinašalcev, krasni, razgibani kraški tereni z gmajno in valovitimi travniki, obdanimi s suhozidi ... tako rekoč popoln vikend!

Foto: Lana Fortuna

Sodniki: Avstrijec Kurt Becksteiner in trije **Italijani – Stefano Martinoli, Maurizio Matteo Abbruzzetti in Stefania Gandolfi** – so v dveh dneh sestavili 32 raznolikih nalog v štirih težavnostnih razredih (začetniki, novinci, vmesni in odprti). Med tekmovalci je bilo največ Italijanov (poleg Avstrijcev in Slovencev), med pasmami prinašalcev pa so prevladovali labradorci. Sledili so gladkodlaki in zlati prinašalci, nastopila pa sta tudi po en prinašalec zaliva Chesapeake in novoškotski prinašalec.

Foto: Lana Fortuna

Zmagovalci pokala *One Passion, Two Nations* so bili tisti štirje tekmovalni pari, ki so v posameznem razredu dosegli najvišji seštevek točk obeh delovnih testov. Med začetniki je zmagal Avstrijec **Peter Egger z labradorcem Kornay Hunting Yankeejem**, največ točk v razredu novinci sta zbrala Italijanka **Beatrice Banica in labradorec Waterfriend Damasco**, zmagovalka razreda vmesni je bila **Francesca Costi z labradorko Waterfriend Do It Better**, v naj-

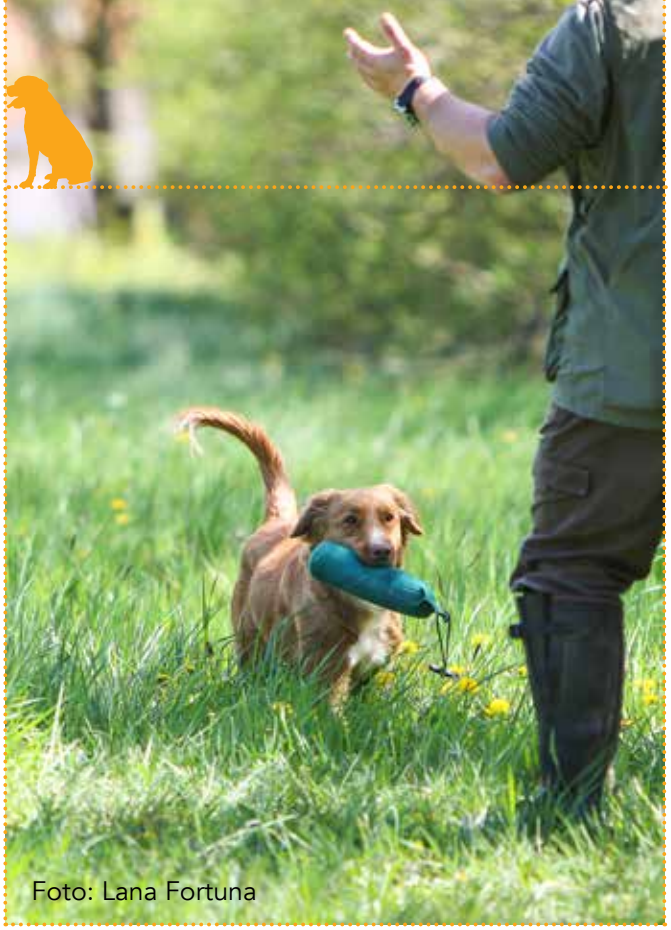

Foto: Lana Fortuna

zahtevnejšem razredu odprti pa je slavil **Francesco Gislon z labradorcem Ocean Black Reef**.

Sobotni delovni test je bil obenem tudi prvi delovni test za letošnji **pokal *Zlata raca***. V razredu začetniki se je najbolje odrezala Italijanka **Lisa Sirch z labradorko Adharo**, med novinci Italijanka **Beatrice Banica z labradorcem Waterfriend Damascom**, zmagovalka in hkrati edina, ki je uspešno opravila test v razredu vmesni, je postala Italijanka **Francesca Costi z labradorko Waterfriend Do it better**, v razredu odprti pa je bil najboljši **Salvatore Zappavigna z labradorcem Int. It. FT ch. Thegrowingericemotionom**.

Že zdaj vabimo vse ljubitelje dela s prinašalci na **drugi delovni test za *Zlato raco 2016*, ki se bo sredi junija odvijal v Gabrjah pri Tolminu**. Sodnika bosta Italijan Riccardo Raccanelli in Francoz Bruno Julien. Slednji bo vodil tudi delavnico, na kateri bodo prišli na svoj račun tako začetniki kot bolj izkušeni tekmovalci. Dobrodošli v naši družbi! Vse informacije o aktivnostih in prireditvah Kluba za delo prinašalcev najdete na spletni strani **wtslo.com** in na **facebook.com/wtslo**.

Besedilo: Andreja Frankovič
Fotografije: Lana Fortuna
Klub za delo prinašalcev

Foto: Lana Fortuna

PASJI SKOKI V VODO– FLYINGDOGS KAMNIK 2016

Zgodovina organiziranih prireditev pasjih skokov v vodo je kratka in v Evropi precej nepoznana. Prvo tekmovanje naj bi se pod imenom Dock Diving izvedlo leta 1997 v ZDA, kjer je ta šport tudi najbolj razširjen in prepoznaven, dokaj poznan je še v Avstraliji in Veliki Britaniji, v zadnjem času pa tudi drugje v Evropi, vključno s Slovenijo.

Pri pasjih skokih v vodo gre predvsem za zabaven šport, primeren za vse pasme, starosti in spol. Pes steče po nekaj metrski zaletni stezi, ki je dvignjena do največ 1 meter nad vodno gladino, in skoči v vodo, običajno s pomočjo vržene igrače, pri čemer vodniki ali druge osebe ne smejo biti v vodi. Za manj pogumne je zaletna steza kar talna površina bazena. Dolžine najdaljših skokov lahko znašajo do 8 m.

Foto: Katja Jemec (www.pasjafotografija.si)

V okviru Zavoda Pes in Šport bo takšna prireditev z imenom FlyingDogs organizirana tudi letošnjega 10. in 11. septembra na letnem bazenu v Kamniku. Prireditev je zabavne in tekmovalne narave, po izkušnjah iz leta 2014 poteka v izjemnem vzdušju ter deluje povezovalno, saj se na istem mestu zberejo tekmovalci iz različnih kinoloških disciplin (reševanje, agility, poslušnost), nič manj pa ni tistih, ki jim je skakanje že samo po sebi glavna pasja aktivnost. Za gledalce so pasji skoki lahko zelo atraktivni, saj so skoki oziroma poleti ter pristanki psov v vodo prava paša za oči.

Foto: Katja Jemec (www.pasjafotografija.si)

Dolžina skoka se meri od konca zaletne steze do prvega stika psa z vodno površino. Natančno merjenje dolžine bo izvajal Športno diagnostični center Fakultete za šport.

Druga kategorija v okviru septembrske prireditve bo tudi hitrostno plavanje po širini bazena (25 m).

Foto: Katja Jemec (www.pasjafotografija.si)

Foto: Katja Jemec (www.pasjafotografija.si)

Ker je dobrodelnost v pasjem svetu vedno dobrodošla, se bodo na prireditvi v sodelovanju z Zavodom Pit (Ustavimo pasje borbe, reševanje zanemarjenih psov) zbirali tudi prostovoljni prispevki, hrana in oprema.

Vse tekmovalce v skokih in hitrostnem plavanju vabimo, da se nam septembra pridružijo, dobrodošli seveda tudi gledalci. Vstopnine na prireditev ne bo, potekala pa bo v vsakem vremenu.

Spremljajte nas na www.flyingdogs.eu in FB strani Flying Dogs.

Zapisal: Matej Urbanija, Zavod Pes in Šport
Vse fotografije Katja Jemec www.pasjafotografija.si

TRIKEC BUM ALI DELAJ SE MRTVEGA

Zabaven trikec, ki nasmeji tako otroke kot tudi odrasle.

Trikec, ko se pes dela mrtvega (miruje v poziciji ležanja na hrbtu), je vedno atraktiven in nasmeji tako otroke kot tudi odrasle. Pes se prevali na hrbet, tace pa ima obrnjene navzgor (ali na bok). Pes ostane v poziciji mrtev, dokler mu ne damo znaka, da skoči pokonci in tako čudežno oživi. Vajo lahko nadgradimo v »bum bum«: z roko ustrelimo proti psu in le-ta miga s tačkami, kot da smo ga ustrelili. Pes si lahko tudi s tačkami pokrije gobček in se skrije.

Postopek učenja:

- Preden začnemo učiti ta trikec, je potrebno usvojiti vajo prostor in čakaj.
- Pes naj bo razgiban in ogret. Pri hiperaktivnih psih pomaga, da smo pred učenjem že bili na sprehodu, tako je pes bolj umirjen in osredotočen na izvedbo trikca.
- Psa damo v položaj prostor in pokleknemo pred njim. Naj pes gleda proti nam.
- S priboljškom v roki gremo v smeri od smrčka proti njegovemu hrbtu, tako da se pes z glavo

zavrti in posledično prevali na bok, podobno kot pri učenju prevala.

• Psa vabimo s hrano vse dokler se ne bo obrnil na hrbet. Z roko mu lahko pomagamo, da ostane v tej poziciji. Nagradimo v poziciji in šele nato sprostimo psa iz položaja.

• Postopoma psu vse manj pomagamo pri izvedbi vaje in dodamo ukaz »bum«.

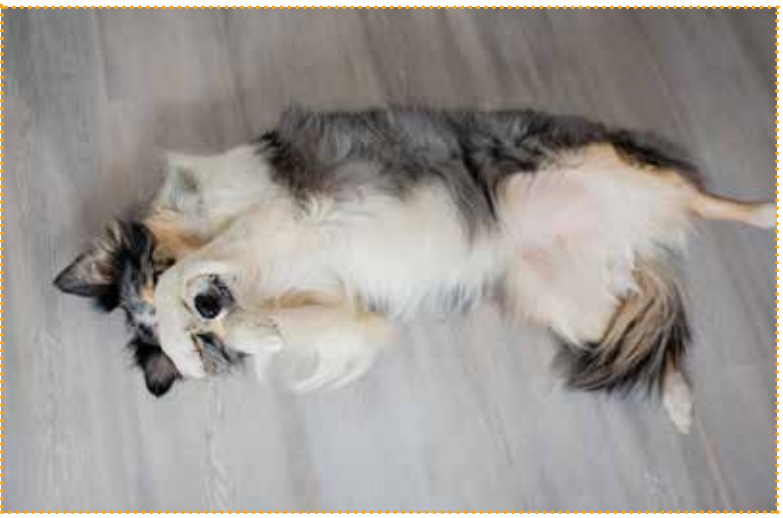

Namigi:

• Večina psov ima vodilno stran telesa, ki mu je bolj naravna, zato trikec začnemo učiti v smer, ki je psu ljubša in mu gre izvedba vaje v tisto smer lažje.

• Trikec izvajamo v obe smeri, tako da se pes enkrat zavrti na levi bok, drugič na desni, preden se obrne na hrbet.

• Psa ne potiskamo na bok na silo, saj bi mu bilo tako lahko neprijetno in bi se lahko počutil ogroženega oz. v podrejenem položaju.

• Pes naj se pri izvedbi trika zabava in naj veselo pričakuje nagrado.

• Priporočljivo je, da pes pri izvedbi tega trika ne maha z repom (zaradi samega izgleda trikca), zato bodimo umirjeni in govorimo z bolj umirjenim tonom glasu, tako je tudi pes bolj umirjen.

Izvedbe trika:

• Trikec »prevali se«.

• Dodamo miganje tačk – na ukaz »bum bum«.

• Pes si v trikcu mrtev s tačkami pokrije gobček (se skrije).

• Dodamo odejo, ki jo pes zagrabi in se vanjo zavije.

Besedilo in fotografije: Maja Rokavec, www.majarokavec.com

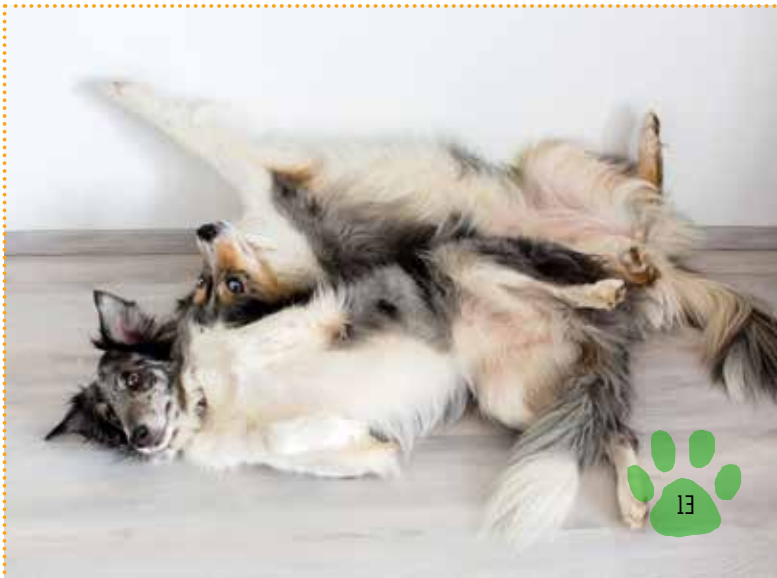

HOJA NAZAJ: ZAHTEVNEJŠA KOT SI MORDA MISLIMO

Foto: Anja Troha

Da vzvratna hoja zahteva mnogo več moči in koordinacije od hoje naprej, zagotovo vemo že sami – kar poskusite vzvratno premagati različne razdalje, zavoje in prepreke. Večinoma to lahko pripišemo dejstvu, da jo v vsakdanjem življenju redko uporabljamo, podobno pa velja tudi za naše pse. Pri hoji nazaj sodelujejo specifične skupine mišic, pri gibalnem aparatu psa to zajema vse od mišic plečnega obroča, hrbta, stabilizatorjev trupa do stegenskih mišic in uporabe repa za ravnotežje. Hkrati pa se krepi tudi smisel za koordinacijo in dojemanje okolice.

Hoja nazaj je izvrstna ogrevalna vaja – priporočam jo kot del rutinske predpriprave na vsako aktivnost.

Začnimo na začetku

Vsak pes se naravno zna umakniti vzvratno, a ne zanašajmo se na to pri treningu. Metod, s katerimi lahko naučimo samostojne hoje nazaj, je več, za popolne začetnike pa je sledeča zagotovo ena najenostavnejših.

Pripravimo si navaden (kuhinjski) stol – pomembno je, da imamo pod seboj prostor. Sedemo tako, da se bo pes med našima razmaknjenima nogama zlahka premikal. Psa povabimo, da pride pred nas, za nagrado mu priboljšek vržemo pod stol – dovolimo, da ga pes poje, nato pa se bo zaradi želje, da nas zopet vidi, zelo verjetno vzvratno vrnil nazaj. Pohvalimo (kliknemo) in nagradimo tako, da bo pes

priboljšek ponovno dobil pod stolom. Opisana vaja je zelo enostavna za začetke hoje nazaj, pes pa si bo z rednimi ponovitvami tudi okrepil potrebne mišice za naslednje vzvratne preizkušnje.

Ko nam pes zlahka ponuja hojo nazaj, vajo nadgradimo. Ko se kuža vzvratno vrača izpod stola in mimo naših nog, poskusimo vstati – če pes ob tem naredi še kak dodaten korak nazaj, izdatno nagradimo. Postopoma napravimo vedno več korakov proti psu; ker bo do sedaj že usvojil gibanje, mu bo veliko lažje, kot če bi s tem začeli že na začetku. Če se pes vzvratno giba postrani, si lahko pomagamo s treningom ob steni, ali pa si napravimo koridor.

Ko psa dodobra naučimo hoje nazaj v ravni smeri, si lahko nadaljnje treninge popestrimo tudi s hojo nazaj po različnih terenih (po valovitem terenu, v hrib navzgor ali navzdol, lahko na tla položimo nizke prepreke (deske, palete), različne podlage (preproge, blazine) ... pustimo domišljiji prosto pot, pazimo le, da bo za psa varno in prijetno. Stopanja vzvratno na različne predmete se lotimo počasi in s potrpljenjem, začnimo z nizkimi spremembami (s tal na preprogo, na nizko desko itd.) in pazimo, da od psa ne zahtevamo več, kot je v danem trenutku sposoben ponuditi. Pes se mora naučiti zaupati nam, še bolj pa sam sebi in svojemu novemu znanju, da bo z možgani in mišicami pripravljen na nove izzive.

Besedilo in fotografija: Jana Dretnik

TERENSKA MASAŽA HRBTA V PRIMERU PANIČNEGA NAPADA

Hrbet je nosilec teže telesa, ki povezuje sprednji in zadnji del štirinožca kakor most, zato je pri masaži psov uveljavljena grafična, dvotretinska delitev pasjega hrbta. Dve tretjini sprednjega dela nad prsnim košem, v povprečju nosita sedemdeset odstotkov teže, zadnji del hrbtišča nad drobovjem pa sega od začetkov kolčnega predela do prve četrtine dolžine repa. Ne glede na to kako dolg, širok in napet je hrbet posameznega psa, velja za najbolj obremenjeni del telesa, ker pa psu ni zlahka dosegljiv, nanj ni pozoren na enak način kakor na šape in rep. Vsak zdrav pes je ob dotikih rok na hrbtišču najmanj ogrožen in to je razlog, da z masažo psov tako pogosto začnemo prav na tem mestu.

Pred masažo je psa potrebno nekaj minut samo opazovati, kar ni tako enostavno kot se sliši. Kljub temu, da vsak skrbnik svojega psa gleda vsak dan, je človek nevede nagnjen k posploševanju, zato zlahka spregleda znake hrbteničnih okvar kot so upočasnjenost, spremembe v drži in obračanju, krivulje hrbtišča v obliki povešanja, privzdigovanja ali diagonalno ukrivljeno hojo. Za preprosto in učinkovito vajo opazovanja, ki je občasno koristna vsakemu skrbniku, potrebujete le drobne, barvne sporočilne nalepke. Nalepite jih na kožuh psa vzdolž vretenc in na vse sklepe, pes pa naj se s tem okrasjem, ki med gibanjem zelo spreminja pogled nanj, samo prosto premika.

Pasji hrbet je najprimernejše področje tudi za konkretne masažne prijeme v nepredvidenih situacijah na terenu, ko se pes prestraši in postane panično bezljav, saj ljudje tovrstna stanja psov že stoletja umirjajo s samoumevnim čvrstim objemom in božanjem telesa. Ob pasji interpretaciji nepričakovanih ali nedefiniranih prizorov, zvokov in vonjev, telo reagira s hitrimi in intenzivnimi fiziološkimi procesi. Poveča se srčni utrip, povečan sladkor in kisik v krvi skrbita za pripravljenost mišic na beg, izostrita se tudi vid in sluh, telo pa preplavijo tudi hormoni kortizol, adrenalin in endorfin. Prebava in irelevantne telesne funkcije se ustavijo, pes v strahu pogosto spusti tudi vse izločke zato, da bi postal lažji in hitrejši, od koder izvira tudi znana fraza, da se je nekdo od strahu podelal. Z odmerjenimi prijemi ta fiziološki proces, ki je viden v težnji psa po brezciljnem begu, lahko skrajšate, vendar morate biti ob ukrepu dovolj umirjeni, da boste lahko delovati z odločno masažno roko.

Psa čvrsto objemite in pridržite, da mu bo vaše toplo in znano telo nudilo začasno zavetje. Eno od dlani razširite in položite na prsni koš, da bo psa podpirala in zadrževala, drugo pa položite na zgornji del hrbta – na mesto kjer se lobanja stika z vratom. Roka na vratu bo opravljala nalogo, zato jo strokovno imenujemo tudi delovna roka, kontrolna roka pa bo psa zadrževala na mestu. Delovni roki določite dve točki – točko A na vratu in točko B na kolčnem predelu, na mestu kjer se stikata telo in rep.Ti dve mesti kraniosakralne tehnike, ki jo boste izvajali, sta najbolj odzivni mesti hrbtenice. Odgovorni sta za umirjanje, spanje, pa tudi za prebavo in celično obnovo. Vsem je znano, da je mati psica psičke prenaša za višek kože na vratu, manj ljudi pa se spušča v razloge za tovrstno funcionalno prenašanje. Mladič namreč ob visečem prijemu instinktivno omiruje, saj ga je migetanje boli, ta spomin pa botruje dejstvu, da ob prijemu na vratu obmiruje tudi kot odrasel pes v medsebojnih igrah in vdajah. Ni torej naključje, da s pomočjo ovratnice psa korigirate tudi sami.

Zdaj roko na vratu počasi, gladilno spuščajte vzdolž hrbta po celotni dolžini hrbtenice do točke B. Prva gladenja naj bodo konkretna, da vas bo pes zaznal, hkrati pa tudi hitra, ker je v mislih in telesno hiter tudi panični pes. Ritem gladenja postopoma upočasnjujte, na koncu naj bodo gibi zaspano počasni, saj bodo na ta način upočasnjevali bitje pasjega srca. Gladilno na tak način psa vzpodbujajte, da bo telesno miren, ob tem pa bodite povsem tiho saj vas še ni sposoben slišati in razumeti. Gibe ponavljajte dokler se pes z njimi ne bo tako uskladil in notranje umiril, da se bo ulegel. Ko bo ležečem položaju ne odnehajte, vse skupaj zaključujte šele, ko bo čustveno stanje psa spremenjeno. Za konec uporabite tehniko polaganja rok tako, da bo roka na pasjem vratu in izmenično ob korenu repa, v obliki težke dlani samo počivala. Ko bo pes dovolj umirjen, da boste lahko uporabili obe roki, uporabite še klasičen način gladenja obvretenčnega predela hrbtenice. Obe dlani najprej položite na sredino hrbtenice. Objemajoč vretenca ju hkrati čvrsto vlecite, eno proti vratu in drugo pa proti korenu repa, kakor da bi psu z raztegovanjem hoteli podaljšati hrbtenico, ob tem pa ves čas pazite, da ploski del rok ne bo pritiskal na vretenca.

Na koncu, ko bo pes že stal, izkoristite to priložnost za kiropraktično metodo instinktivnega raztezanja hrbta. Usedite se za psa, njegovi zadnji nogi si približajte in ga plosko primite čez kolke. Psa povlecite nazaj tako, da se sami le rahlo nagnete nazaj, vaši iztegnjeni roki pa bosta izvajali natezno silo. Pes bo ob tem uporabil silo svojega telesa, s sprednjim delom bo vlekel naprej, pri tem pa bo sam raztegoval hrbtenico le toliko kolikor je zanj varno. Zapomnite si še, da lahko ta prijem na psu izvedete le enkrat, da se v bodoče ne bo izogibal tovrstnega načina zadrževanja. Po postopkih umirjanja vstanite in s psom na povodcu nekaj časa mirujte stoje. Ko boste prepričani, da lahko nadaljujete s potjo, vdihnite in dodajte čakanju še minuto ali dve.

Besedilo in fotografije: Breda Kralj, avtorica priročnika za masažo psov in mentorica tečajev za masažo psov.
Več: http://www.naravnozdravpes.si/delavnica-masaza-psa

RAZLIKOVANJE LEVE IN DESNE SMERI

Foto: Andraž Cerar

Uspešno usmerjanje psa na agility parkurju je v veliki meri odvisno od gibanja vodnika. Agility tek ponavadi traja manj kot minuto in diskvalifikacija se lahko zgodi v manj kot sekundi. Tudi o uvrstitvi marsikdaj odločajo le stotinke sekunde. Če je vodnik hiter in spreten, lahko psa usmerja pretežno s kretnjami in lastnim gibanjem, vendar dodatna pomoč z besednimi povelji seveda pripomore k uspešnem vodenju psa. Glede na to, da se na parkurju vse odvija izredno hitro, da psi s polno hitrostjo tečejo in včasih celo entuziastično bevskajo zraven, je izredno pomembno, da so naučene vaje utrjene in da pes odlično razpoznava različne besedne signale. Obvladanje povelj je zelo pomembno na primer v situaciji, ko nas pes v parkurju prehiti in skoči čez skok pred nami, mi pa bi mu radi sporočili, da je naslednja ovira na njegovi desni – kot rečeno: vsaka stotinka sekunde šteje za uvrstitev in psu mora biti ves čas jasno, kam mora iti, saj se njegova neodločenost pozna na času. Ena od stvari, ki jo je dobro psa naučiti, je torej razlikovanje leve in desne smeri. To bomo izpeljali iz vrtljajev – psa bomo naučili, da se na povelje zavrti v levo ali v desno, odvisno pač od besednega povelja, ki mu ga bomo dali – in nato to prenesli v delo na ovirah.

Tarča za nos

Najprej je dobro, da psa naučimo vaje „nos“ – da se s smrčkom dotika naše roke na povelje. Naša roka je torej tarča za pasji nosek. Na splošno je priporočljivo, da pes obvlada delo s tarčo v nasprotju z vabljenjem s hrano, saj če pes sledi roki, zaradi vonja po hrani ne razmišlja pretirano – njegov nos je preokupiran z vonjem. Če pa pes načrtno sledi naši prazni roki (tarči), ker je tako naučen in ve, da nagrada sledi, če sodeluje z vodnikom, potem se veliko hitreje in lažje uči, saj lažje razmišlja. Vajo torej relativno hitro naučimo tako, da psu ponudimo dlan nekaj centimetrov stran od njegovega gobčka. Psa bo zanimalo, kaj imamo v roki – povohal jo bo in se je dotaknil s smrčkom. Trenutek dotika potrdimo in nagradimo. Vajo ponavljamo nekaj dni, položaj tarče variira in tarča je tudi vedno bolj oddaljena od psa. Ko se pes lepo s smrčkom dotika roke, lahko vedenje poimenujemo, npr. „nos“. Naslednji korak je, da v trenutku, ko se pes tarče že skoraj dotakne, roko odmaknemo in psa s tem pripravimo, da naredi par

Foto: Iztok Noč

korakov in sledi tarči preden mu pustimo, da se tarče dotakne in ga nagradimo. Ko je pes sposoben lepo slediti premikajoči se roki, smo pripravljeni, da ga naučimo vrtljaje, ki mu bodo omogočili razumevanje smeri.

Vrtljaji v levo ali desno

Dlan pridržimo desno ali levo od pasjega gobca, tako da mora pes, da se dotakne tarče, glavo obrniti v želeno smer. Po nekaj uspešnih ponovitvah zahtevamo več – ko pes obrača glavo proti naši roki, roko odmaknemo proti njegovemu zadnjemu delu, tako da se mora zviti in že delno obrniti s telesom, da se tarče dotakne. Vajo učimo tako, da smo sklonjeni nad psa, roka naj se ves čas giblje v višini pasjega gobca. Če ima pes dobro utrjeno vajo „nos“, potem ga bomo hitro pripravili, da tarči sledi tako dolgo, da se zavrti cel krog.
Cel krog obilno nagradimo. Enako vadimo v drugo smer. Pazimo, da so vrtljaji tesni, da se pes pravzaprav zavrti okrog lastne osi.

Ko pes lepo dela posamične vrtljaje, ni več pomembno, ali se dejansko roke dotakne ali ne. Zdaj potrjujemo in nagrajujemo vrtljaje, ne dotike. Naslednji korak je, da zahtevamo več vrtljajev zapored, vendar ne pretiravajmo s ponovitvami. Vrtljaje tudi poimenujemo – medtem, ko se pes vrti, izgovarjamo besedo „desno“ ali „levo“, da bo povezal besedi z dejanjem in ju bomo lahko nekoč uporabljali kot povelji. Kretnja z roko je tudi vedno manj izrazita in pes mora biti sposoben vedno samostojneje izvesti vrtljaj. Končni test ali pes besede razume: pes naj stoji pred nami, brez pomoči kretnje mu poveljujemo „desno“ ali „levo“ – če se zavrti v pravo smer, potem je vaja dovolj utrjena, če ne, potem pes potrebuje več ponovitev vaje, da bo uspešno povezal besedo z dejanjem.

Foto: Iztok Noč

Uporaba v parkurju

Prenos vedenja v agility parkur ne potrebuje nobenega dodatnega učenja. Povelja za desno ali levo začnemo uporabljati med tekom, ko želimo psa usmeriti v določeno smer. Vodnikovo gibanje in kretnje med tekom pripomoreta k lažjemu razumevanju nove oblike vaje. Strah, da bo pes slišal besedno povelje in med tekom dejansko naredil vrtljaj, ni utemeljen. Psi postopoma generalizirajo vajo in uspešno osvojijo prilagojeno različico vaje v parkurju.

Zapisala: Neja Trbižan

FITMIN MEDIUM LINIJA

Fitmin

superpremium pasja hrana

Celovita hrana za vsa pasja življenjska obdobja in energijske potrebe

PUPPY – za mladiče
MAINTENANCE – za odrasle pse
LIGHT – za nadzor nad telesno težo
PERFORMANCE – za odrasle pse z visoko stopnjo aktivnosti
SENIOR – za starejše pse

Fitmin medium linija:

- ne vsebuje pšenice (eden od glavnih alergenov pri psih),
- vsebuje visok delež svežega piščančjega mesa (50%) , vzrejenega za človeško prehrano,
- vsebuje do 79 % živalskih sestavin,
- s svojo sestavo zagotavlja dobro ješčost pri psih,
- vsebuje ribje sestavine (cca 5 %) - beljakovine, vitamina A in D, vir omega 3 maščobnih kislin,
- vsebuje sestavine za nego zob, probiotike, vlaknine, naravne antioksidante, izvleček rožmarina ter juke
- je brez genetsko spremenjenih sestavin
- je pripravljena v zeleni proizvodnji, ki ustreza standardom ISO

pasja hrana in prehrambeni dodatki FITMIN * prehrambeni dodatki FLYINGDOG
oprema za delovne pse MANMAT in ZERO DC * scooterji TEKTOSS

www.canifit.si info@canifit.si 030 268 132

TRENING

Seveda je, kot pri vseh drugih pasjih športih, tudi pri vleki tovora (weight pulling), vleki trikolesnika (weight pull sprint/drag), skoku v višino in ostalih bull športih, potrebna predvsem dobra fizična pripravljenost psa.

Pri pasjem treningu moramo vedno upoštevati, da je treba začeti postopoma in tudi, da se psi hitreje pregrejejo kot mi, zato je pri povečani telesni aktivnosti potrebna posebna pozornost in previdnost.

Začnemo z nizkointenzivnimi treningi. Tudi samo dolg sprehod z dobrim tempom in brez ovohavanja vsakega grma je lahko dober trening, predvsem za psa, ki do sedaj ni bil zelo aktiven ali ima prekomerno težo.

Če se želimo s svojim kosmatincem preizkusiti v bull športih, je potrebno plan treningov razdeliti na dva dela: na trening vzdržljivosti in trening za moč.

Najboljši trening za dobro vzdržljivost je seveda tek, kjer postopoma podaljšujemo dolžino in večamo njegovo hitrost. Odlični so tudi plavanje ali različni vlečni športi, kot sta na primer canicross ali vleka kolesa. Velja pa omeniti, da se jih moramo lotiti pravilno (s pravo opremo – pravilne vlečne oprsnice, elastični povodci ...) in psa seveda postopoma vpeljati v te discipline, da bo v njih užival. Če imamo možnost, pa je tudi občasen tek na lure coursingu* odlična popestritev treninga.

Treningi za moč so ponavadi krajši in bolj intenzivni. Treniramo lahko kratke vleke z višjo težo ali daljše vleke z nizkimi težami. Za uteži lahko uporabimo verige različnih tež, gume, železne sanke z utežmi in podobno. Treningi naj nikoli ne potekajo na betonu ali trdi podlagi, saj za psa, ki vleče težji tovor, taka podlaga ni primerna. Obvezno je ve-

liko pohvale, vzpodbude in seveda primerna nagrada med oziroma po uspešno opravljeni vleki. Vsak trening mora biti za psa uspešen! Psu je potrebno delo narediti zabavno, tako da bo v njem užival in si vedno želel delati še več. Začnemo počasi in težo tovora (za kratko ali daljšo vleko) vedno dvigujemo postopoma!

Tudi aktivnosti kot so spring pole, flirt pole (oboje opisano v nadaljevanju) in vadba na tekaški stezi (treadmill) so lahko odličen in psu zabaven trening.

Spring pole

Spring pole je preprosta vendar intenzivna in predvsem za pse tipa bull zelo zabavna vrsta rekreacije. Pripravimo ga lahko na več različnih načinov. Vse kar potrebujemo je le dobra cufa in močna vrv (priporočljivo je, da ima elastiko na enem koncu ali pa uporabimo vzmet – zaradi prožnosti). Vse skupaj obesimo (lahko na drevo, stojalo, strop) na določeno višino (visoko naj bo toliko, da ima pes obe zadnji taci na tleh). Psi ponavadi zelo uživajo v držanju cufe in »cufanju«, ki je tudi precej boljša, varnejša, ter za pasje zobe bolj zdrava alternativa obešanju po vejah ali palicah. Paziti je treba le, da je podlaga mehka, da si pes ob intenzivnemu »cufanju« ne poškoduje blazinic na zadnjih tacah.

Flirt pole

Dolga palica, dolga vrvica privezana na konec palice, in igrača na drugi strani, je vse kar potrebujete za dobro igro s flirt polom. Psi z močnim plenskim nagonom v tej igri nadvse uživajo ob lovu na igračo. Igra je intenzivna in od psa zahteva eksplozivnost in hitrost (no, odvisno, kako smo spretni z izmikanjem igrače psu, ki jo lovi ;)). Flirt pole je odličen trening, pri katerem pa moramo biti pazljivi, da igra ne

vključuje preveč hitrih obratov in divjih skokov (pri intenzivnih psih je včasih to lahko problem), da se pes ne poškoduje.

Vadba na tekaški stezi (treadmill)

Steza za tek ali treadmill je posebej narejena naprava za hojo ali tek psa. Naprava ni električna, ampak jo pes poganja sam, zato mora biti pripet na oprsnico. Tempo teka si pes določa sam, v primeru, da ne želi teči ali hoditi, se naprava ustavi. Seveda treadmill nikakor ne predstavlja nadomestila za sprehod ali zunanje aktivnosti, je le eden od pripomočkov za dober trening. Če psa z njim pravilno spoznamo, ponavadi pri taki aktivnosti zelo uživa. Teki na treadmillu se običajno merijo s posebno napravo, ki beleži pretečeno razdaljo in čas. Trening teka je lahko kratek in inteziven ali daljši in v počasnejšem tempu, vedno pa je pes tisti, ki nam pove kdaj ima dovolj.

Disk za izboljšanje ravnotežja (balance disc)

Disk za izboljšanje ravnotežja (balance disc) je odličen pripomoček za krepitev mišic, izboljšanje gibljivosti, koordinacije, zavedanja telesa in ravnotežja. Zelo dobro se obnese pri vseh športnih psih, saj je lahko tako mentalna kot fizična zaposlitev. Težavnost vaj prilagodimo glede na napihnjenost balance disca. Bolj napolnjen kot je, lažje bo pes držal ravnotežje. Vaje lahko izvajamo pred treningi za ogrevanje ali kot poseben segment samega treninga. Za pse ni tako preprosto in lahko, kot je mogoče videti na prvi pogled.
Če je naš namen resen trening, je tako kot pri človeških športnikih, tudi pri pasjih, potreben plan treningov. Nikoli ne smemo pozabiti, da so tudi počitek, pravilna hrana in regeneracija zelo pomembni.

Kot vodnik svojega psa smo odgovorni za njegovo počutje, kar pomeni, da ga moramo med treningi in po njih vedno dobro opazovati in biti pozorni na kakršnekoli znake utrujenosti ali poškodbe. Vedno moramo poskrbeti tudi za primerno ogrevanje in ohlajanje.

Naj gre za rekreativno ali tekmovalno aktivnost, vedno načrtujmo vsak trening tako, da bo za psa zabaven in ravno toliko dolg, da bo pes ostal motiviran in imel željo po nadaljnjem delu.

Besedilo in fotografije: Vesna Hrovat

*Lure coursing je šport pri katerem se uporablja umetna vaba (plastična vrečka, trakovi), navezana na vrv (razporejeno med posameznimi okroglimi vodili (pullyji) s katerimi izdelamo cik cak progo), ki jo vleče stroj. Dolžina coursinga je lahko tudi do 800 m. Od tod izhaja tudi izraz "lure coursing", ki v angleškem jeziku pomeni "vaba na dolgi vrvi". Tekmovanj v coursingu se udeležujejo ljubitelji in lastniki hrtov, treningi pa so odprti za vse pasme psov.

USTNA HIGIENA

Zobne obloge

Zobne obloge so pogosta težava, s katero se poleg ljudi srečujejo tudi živali. Posledica zobnih oblog so vnetja dlesni, ki našim ljubljenčkom pogosto povzročajo celo vrsto dodatnih zdravstvenih težav. Hude bolečine ob vnetju ustne votline običajno otežujejo prehranjevanje, bakterije v ustih pa lahko zaidejo tudi v krvni obtok, kjer škodljivo vplivajo na delovanje srca, ledvic, jeter in dihal. Če mehkih zobnih oblog ne odstranjujemo, se začnejo v njih odlagati mineralne snovi iz sline, zato iz prvotnih mehkih oblog nastane trd zobni kamen, ki se močno oprime površine zob.

Mehke obloge lahko z zob brez večjega napora odstranimo z rednim ščetkanjem in z ustno higieno, o kateri bo več napisanega v nadaljevanju. Ko pa se enkrat formira zobni kamen, to ni več tako enostavno in v večini primerov je potreben stomatološki poseg, ki se opravlja v specializiranih veterinarskih ambulantah. Odstranjevanje zobnih oblog in zobnega kamna pri živalih je rutinski postopek, ki se izvaja v splošni anesteziji. Poseg je za žival neboleč, uspešno preprečuje parodontalno bolezen in posledično tudi vse druge zdravstvene težave ter zagotavlja izboljšano kakovost življenja vse do pozne starosti.

Ustna higiena

Dobra ustna higiena je predpogoj za zdravo zobovje in dobro kakovost življenja vašega ljubljenca. Večina lastnikov se sploh ne zaveda, da redno čiščenje zob prispeva k zmanjšanemu nastajanju mehkih zobnih oblog in posledično k precej manjšemu nastanku zobnega kamna ter parodontalne bolezni.

Osnovni temelj dobre ustne higiene je ščetkanje zob, pri katerem uporabljamo posebno priročno in anatomsko prirejeno veterinarsko zobno ščetko oziroma naprstnik ter veterinarske zobne paste (NIKOLI ne uporabljamo zobnih past, ustnih vodic ali drugih izdelkov za ustno higieno ljudi!) ali gele z različnimi okusi (okus po perutnini, govedini, morskih ribah …).

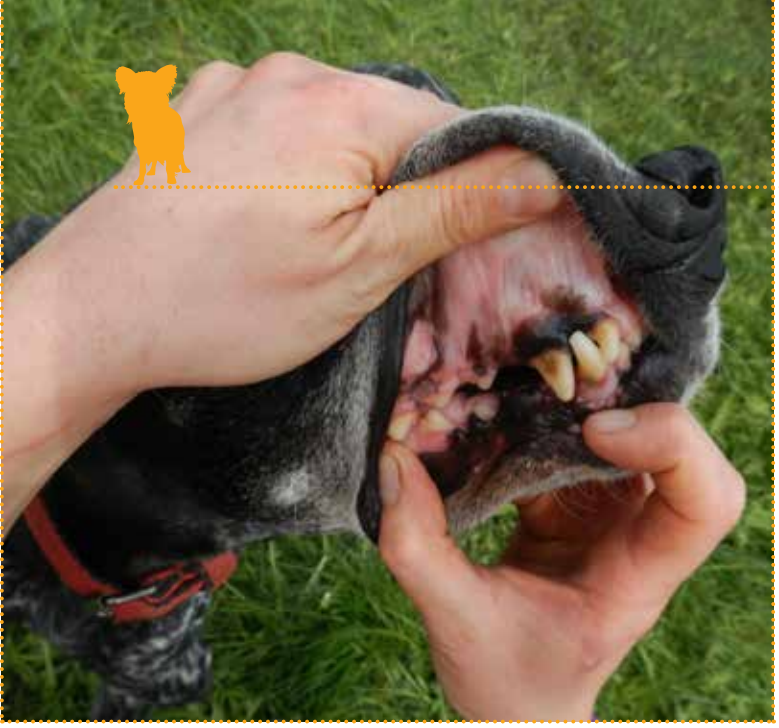

Pomembno je, da samo čiščenje zob začnemo izvajati čim prej, že v rani mladosti pasjega mladiča, ko ima še mlečne zobe. Pristop čiščenja zob naj bo čim bolj umirjen in igriv. Mladič naj se najprej spozna z zobno ščetko, nato z zobno pasto, na koncu pa naj ga vedno čaka kakšna nagrada. Najprej začnemo z božanjem okoli gobčka, privzdigovanjem ustnice na vsaki strani, nato nadaljujemo z dotikanjem dlesni in postopoma preidemo k ščetkanju oz. drgnjenju. Če je le mogoče, pazimo, da smo dosledni in zobe čistimo čim pogosteje.

Očistimo vse dostopne površine zob. Po čiščenju zob in ustne votline ni potrebno spirati, saj veterinarske zobne paste ne vsebujejo nobenih abrazivov in dezodorantnih spojin, ki bi dražile želodčno sluznico.

V skrajnem primeru, kadar ščetkanje zob ni možno, psu poskusimo zobe in dlesni namazati vsaj z encimsko zobno pasto. Postopek ni tako zelo učinkovit kot če bi ga nadgradili še s ščetkanjem, bodo pa encimi iz zobne paste vsaj delno razgradili mehke obloge.

Drugi izdelki za nego zob

Na tržišču lahko najdemo vedno več proizvodov, ki naj bi zavirali nabiranje zobnih oblog, nastajanje zobnega kamna in izboljševali dah. Proizvajalci tako imenovane »dental« briketirane hrane zagotavljajo, da njihovi briketi odstranjujejo zobni kamen in preprečijo mineralizacijo plaka v zobni kamen, z edinstveno strukturo in obliko pa zagotovijo daljše delovanje. Elastičnost briketov omogoča globlji stik s površino zob, vsebnost nutracevtikov in aktivnih sestavin pa naj bi izboljšala svežino daha in pomagala preprečiti nastanek zobnih oblog. Poleg tega obstajajo še razni prehranski dodatki in priboljški, ki naj bi imeli podobne značilnosti. Zavedati pa se je treba, da nobena stvar ne nadomesti mehaničnega čiščenja oz. ščetkanja zob.

Redno čiščenje zob ter ustrezna preventiva (pravočasno odstranjevanje zobnega kamna pri živalih) je pri nas žal še vedno premalo prisotna v zavesti lastnikov, zato se veterinarji pogosto srečujemo s pacienti, ki potrebujejo intenzivnejšo stomatološko obravnavo.

Zapisala: Nuša Schumet, dr. vet. med.

Foto Blaž Vrtačnik

PODOBA IN POMEN PSA V (SLOVENSKEM) SLIKARSTVU

Od antike do renesanse so simbolni pomeni in vloge psa v slikarstvu prehajali iz alegoričnih interpretacij v naravoslovni vidik. V baroku se je priljubljenost pasje motivike in psov povečala, kar je razvidno iz uveljavljenih portretov, kot tudi samostojnih ikonografskih motivov. V romantiki so živali idealizirali, v simbolizmu iskali njihove "temne plati"- ki so že odraz umetnikove intime. V 20. stoletju je več strok pristopilo k raziskovanju zakonitosti oblikovanja živalske umetnosti, dejavnike razvoja in razvojne tokove.

V ikonografiji štirih temperamentov pes zaznamuje melanholijo, v alegorijah petih čutov pa predstavlja voh.

V romantiki je prevladala miselnost, da se nizkotnost človeka kaže v odnosu do psa. Zaradi (danes bi rekli neodgovornih) naveličanih lastnikov in njihovega krutega znašanja nad psi so se pojavile zmerljivke *poginiti kot pes*, *prekleti pes*. V 20. stoletju najhujše zmerljivke dobijo ime *psovke*. Ironija je, da je pes postal prispodoba za pokvarjenega in osovraženega človeka.

Ne uporabljajte živali kot kletvice. Imejte jih radi!

Zapisala: Pšenica Kovačič

Boj medvedov in lovskih psov

Carl Ruthar

1677
olje, platno
94 x 125 cm

VIR:
www.ng-slo.si
NG S 2761,
Narodna galerija, Ljubljana

Psa in divjačina

Angelo Maria Crivelli

1700-1750
olje, platno
135,7 x 112,8 cm

VIR: www.ng-slo.si
NGS2415,
Narodna galerija, Ljubljana

Pes

Anton Karinger

1868
olje, platno
58,2 x 68,8 cm

VIR:
www.ng-slo.si
NG S 1581,
Narodna galerija,
Ljubljana

VEDA, DRUŽENJE ALI OBOJE?

Vsak dan brez izjeme me ob povratku iz službe pričakajo na vratih. Vsak s svojim značajem, vsak s svojim načinom pozdravljanja. Ena pasma, tri popolnoma različne osebnosti.

Ni jim treba govoriti, jasno dajo vedeti: najstarejša Blum bi, če bi znala pogledati na uro, dejala: »Pa kod hodiš toliko časa! Glej, koliko je že ura!« Nato je tu Boji v srednjih letih, klovn, ki vsak dan pozdravi kot bi bil zadnji, vedno našpičena, da ne bi česa zamudila. Najmlajši Speed pa je nekaj vmes. Je edini pasji fant pri hiši in že kot mladiček je bil kar preudaren fantič. Kot vsak najstnik trenutno misli, da se svet vrti zaradi njega. Včasih so naporni, včasih zlati, predvsem pa skrbijo za pestrost mojih dni. Ker želim ob sebi imeti pse, ki uporabljajo male sive celice, jih za to tudi nagrajujem. In ker to pomeni tudi več njihovih idej kako preživljati dneve, potem moje sive celice nikakor ne smejo spati.

Pri nas doma psi živijo v hiši. Na ta račun marsikaj ni tako kot v kakšnih drugih stanovanjih. Ni bleščečih ploščic brez pikice prahu, ni tepiha brez ene same dlake. Hiša je z opremo prilagojena življenju s kosmatinci. Priznam, lepo je videti sijoče kristalne palače, a vendar bi bila tam nesrečna. Za srečo potrebujem vse moje ljudi in živali na kupu. Kaj bi mi pomenili moji konji, ovce, koze, če jih ne bi mogla opazovati med njihovim druženjem, če ne bi mogla opazovati vedenja znotraj njihove vrste in v interakciji z drugimi. Če bi jih zaprla po boksih, ne bi imelo pravega smisla. Ure in ure jih lahko opazujem in se družim z njimi. Takrat sem v svetu, kjer je vse tako preprosto, iskreno, neposredno ...

Življenje s psi v skupnem stanovanju pomeni tudi to, da marsikdaj kakšno ušpičijo. Pa vendar ostajajo z nami. Stanovanja ne bodo zapustili zaradi nakupa razkošne opreme, še manj zaradi boljšega performansa na tekmovanjih. Če se ne da oboje združiti, potem si tega niti ne želim. Uživam v življenju z njimi, v stalni interakciji in v opazovanju njihovih vedenj, odzivov. Neverjetno, kako različni so si. Seveda so kdaj tudi zaprti v bokse, če je to potrebno. To in še marsikaj je sestavni del njihovega življenja z mano. Ker so vseh teh reči naučeni na njim razumljiv način, je to zanje nekaj povsem običajnega. Na primer mali Speed je pri 8 tednih pripotoval z avtom iz Nemčije v Slovenijo, pri dobrih 9 tednih pa je že z mano in ekipo odpotoval naprej na svetovno prvenstvo reševalnih psov na Dansko in nato še nazaj. Raje ne računam kilometrov, ki jih je prepotoval z mano v prvih 3 tednih in razburkanega uvodnega dela njegovega življenja z mano. Prav brez težav je sprejel vse te poti. Nekje vmes med popotovanji pa je postal še sobno čist. Niti ne vem kdaj. Že mora biti, da se je zgodilo nekje na poti. V bistvu je vse tako preprosto, če si vzameš čas,

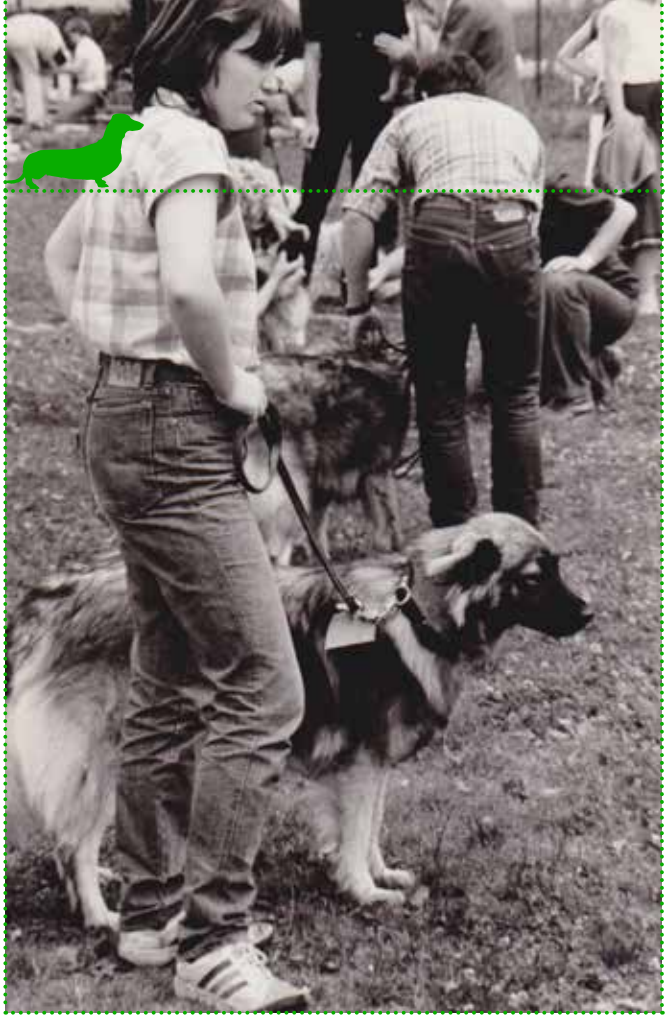

bolj naravne, lažje sprejemljive ... Težko bi se postavila nazaj v čas, ko sem obiskovala pasjo šolo s svojo prvo psičko. Takrat je učenje psov najpogosteje temeljilo na kaznovanju, nagrada je bila večinoma le verbalna. Potegi s povodcem in z zatezno ovratnico so bili stalnica v življenju mladega psa. Takrat 15 letnica sem se s svojo čudovito kraško ovčarko prvič podala na čarobno kinološko pot. Elis, psička z velikim srcem in čudovitim značajem, mi je pokazala, da na silo ni pripravljena delati. Še danes sem ji hvaležna, saj mi je na tistih uvodnih trenutkih dokazala, da je pripravljena za dobro nagrado narediti skoraj vse, za kazen pa ne. Kraška ovčarka z opravljenima izpitoma A in B, ki sta zajemala tako vaje sledenja kot obrambe, je bila takrat prava redkost. Še zdaj je. Moral si razumeti, kaj je prava kraška trma. Čudovita psička je bila! Neponovljiva, čarobna! Ko bi trenerji le vedeli, kako jih, petnajst-

če si dosleden in potrpežljiv in ne kompliciraš, če imaš žival rad in imaš znanje o naravnem obnašanju živalske vrste, ki jo želiš nekaj naučiti.

Če me bodo psi v mojem življenju pričeli motiti, potem bo prišel čas, da svoj prosti čas usmerim drugam. Vendar je do tja še kar zajeten kos poti. Vsaj upam, da me za vogalom ne čaka kakšno neljubo presenečenje. Upam tudi, da se bo svet spreminjal še naprej na bolje in da bodo psi v domovih upokojencev postali stalnica. Če bo tako naneslo in kdaj pristanem tam si želim, da bi bil lahko ob meni moj kosmatinec. Tuj pes na obisku mi ne bi kaj dosti pomenil. Le mojega upam, da bi spustili notri. Skupaj bi poležavala in en drugemu grela stare kosti. No, kakšen iskriv mulček iz bližnje šole s kančkom empatije do starejših in do psov nama res ne bi škodil. Psa bi odpeljal na sprehod, skupaj pa bi z med generacijskim druženjem ustvarjali svet prijaznejših ljudi. Za trenutne razmere v Sloveniji kar velika želja. A upanje vseeno ostaja, saj se marsikaj spreminja na bolje ...

Kdor me pozna ve, kaj mi reševanje s psom pomeni. Poti do dobro izšolanega reševalnega psa je toliko, kolikor je nas, ki se z njim ukvarjamo. Nekatere metode so zanesljivejše od drugih, nekatere za psa

letnica, nisem poslušala in na kakšen način sva trenirali sled. Nagrade, nagrade, nagrade, nekaj nežnih korekcij za nedopustljivo in zopet nagrade ... V takratnih časih so se obračali stran in se držali za glavo, kam naju bo to pripeljalo. Trmasta kot vedno, jih že takrat nisem poslušala in sem ubrala svojo pot. Ko pogledam nazaj, vidim, da je to že bil zametek tistega, v kar verjamem pri komunikaciji z drugimi živalskimi vrstami. Poleg tega pa sem celo predstavnika neke druge vrste, ravnatelja srednje šole, prepričala, da je izostanek od pouka nujen, ker šolam svojega psa in imam uro pasje šole. Pot do poligona je zahtevala še eno pomembno življenjsko izkušnjo. Da sva lahko prišli do pasje šole, sem morala psico najprej naučiti nošnje nagobčnika, nato pa z avtobusom do Ljubljane, presedanje na drugega ter še malo peš. Če zdaj pogledam nazaj, je bilo to izjemno dejanje. Dokaz trme, prepričevalne sposobnosti, želje ter vztrajnosti mladega človeka pri doseganju cilja. Joj, joj, kako težak in zahteven otrok!

Od takrat do danes sem način šolanja, ki so mi ga podali, obrnila na glavo. Pravzaprav sem obrnila na glavo tudi način šolanja reševalnega psa. Že vrsto let nič več ne skačemo pred psom, nič več ni pobegov za smreke, nič več klicanj iz skrivališč. Pasji mladički na svoj zvedavi način odkrivajo svet okrog sebe in kmalu spoznajo, da jih najdba človeka pripelje do nagrad. Način v enoti stalno nadgrajujemo in spreminjamo. Spreminjamo tisto, kar nam ne da pravega rezultata in obdržimo dobro. Opazujemo odzive psov na določene stimulacije, na določena nagrajevanja in se jim poskušamo čim bolj prilagajati. V veliko veselje in spodbudo so mi vodniki, ki ravno tako iščejo nove poti. Kako lepo jih je spremljati, primerjati njihove ideje s svojimi. Takšni pogovori lahko trajajo ure in ure.

Ne sprejemam pa metod in čedalje težje poslušam ljudi, ki za doseganje tekmovalnih ciljev uporabljajo načine, ki psom povzročajo trpljenje in bolečino. Tako fizično kot psihično. Zame v tem primeru izgubijo vse kompetence. Seveda moram tudi jaz kdaj uporabiti silo. Vendar mora biti povod zanjo resnično hud prekršek, ki lahko vodi v smrt, ugriz, padec pod lovsko puško, avto … V tem primeru izberem manjše zlo, se pravi moč, ki bo preprečila najhujše. Uporaba sile za učenje vaj poslušnosti je zame nesprejemljiva in bi morala biti takoj sankcionirana. Velikokrat so me že prepričevali, da je treba za perfekcionizem v šolanju uporabiti različne pripomočke. Ja, se strinjam, vendar bi morala biti meja sprejemljivosti uporabe določenih pripomočkov zaradi zlorab točno določena in se s časom posodabljati. Kar je bilo sprejemljivo nekoč, ni nujno, da je sprejemljivo v sedanjosti, še manj v prihodnje. Vodniki psov moramo imeti vklopljeno varovalko in le-ta bi se z razvojem znanosti in tehnik šolanja morala posodabljati. Znanost se razvija s svetlobno hitrostjo

in nam daje čedalje jasnejši vpogled v komunikacijo in življenje različnih živalskih vrst. Zato se mora razvoj tehnik učenja prav tako venomer posodabljati. Nesprejemljivo za inštruktorje je capljanje na mestu in uporabljanje enakih tehnik učenja psov preko celih desetletij. Mnogi izmed njih prav zavzeto zavračajo sodobnejše načine šolanja in to brez pravega vpogleda vanj. Ne vzamejo si časa niti za pogovor, kaj šele, da bi določeno tehniko spoznali in jo razumeli. Nikoli ne bom pozabila, preko kakšnih zasmehovanj in kritik sem šla zaradi uporabe klikerja in kako nemogoče jim je bilo razumeti, da nimam čarobne paličice ali bolje rečeno »joysticka«, s katerim bi psa peljala čez izpit. Najhuje je to, da nekateri po vseh letih še vedno ne razumejo, nočejo razumeti. Med njimi so sodniki, inštruktorji, nekateri bodo to šele postali.

Ravno te dni me je opazovanje in spremljanje različnih dogodkov pripeljalo do razmišljanja, da velika večina vodnikov psov slepo sledi navodilom, ki jih dobijo po društvih in niti ne razmišljajo, zakaj se neka vaja psa uči na določen način. Ne sprašujejo ali obstajajo druge možnost. Kako to? Saj smo si menda vsi psa kupili zato, ker nam je z njim lepo? Menda smo v pasji šoli zato, da bi se naučili komuniciranja s to živalsko vrsto? Kje je potem razlog togosti, nezainteresiranosti, nefleksibilnosti? V sedanjih časih nam internet ponuja neznanske možnosti samoizobraževanja. Kako škoda, da je med tečajniki in pri marsikaterem inštruktorju za to tako malo zanimanja? Je res tako lepo stati na domačem kupčku in se kititi z znanjem izpred 30, 40 ali več let? Nesprejemljivo je, da dolgoletni inštruktorji ne vedo, da se lahko na zelo preprost način uči kokoši, ribe, zajce, miške … Nekaj, kar je znano že desetletja, nekateri še vedno niso niti slišali? Kako to, če jih druži prav volja do interakcije z drugo živalsko vrsto? Omenjeno ni le težava starejših generacij. Opaziti je mlade, sicer zagnane ljudi, katerih znanje pa je rezultat instant prenosa znanja iz učitelja na učenca, kjer učenec znanja ne nadgrajuje …

Na drugi strani pa so tu vodniki in inštruktorji z visoko stopnjo znanja, ki z žarom stopajo po kinološki poti. Um jim je odprt in mnogo njihovih dejanj je podprtih s sodobnimi dognanji. Vedo, razumejo, vrtajo v detajle, iščejo ... Verjamem, da bo tudi v prihodnje na njih in njihovih učencih slonel razvoj kinologije. Njihove in njim podobne metode šolanja že dandanes prinašajo rezultate v obliki odlično izurjenih, samozavestnih psov z iskricami v očeh.

Zapisala: Jasna Šporar

α & β – POMLADNE AKTIVNOSTI & ŠČEPEC DESTRUKCIJE

Pomlad je že od nekdaj moj najljubši čas, čeprav pričakujem, da se mi bo zaradi smrkanja in čihanja Paloma prav kmalu ponudila za pokrovitelja. V teh dneh pa sem ugotovila, da jo ima rada tudi Alfica.

Zadnjič sem namreč stala ob naši ograji pri vrtičku in navdušena opazovala bujno rastoče tulipane, narcise, hijacinte, ki sem jih posadila lansko jesen, in ker imam spomin kot zlata ribica, sem seveda že pozabila, v kateri konec zemlje sem kaj vtaknila. Idila. S pomladansko toploto je začelo vse rasti kot gobe po dežju in s prav posebnim ponosom, saj je to dejansko moj prvi cvetlični vrt, sem opazovala cvetlice, ki so dajale vtis, da kar tekmujejo, katera bo lepša in bolj sijoča.
Pa moja nirvana ni prav dolgo trajala, saj je ograjo do vrtička zaradi psa, ki je šel mimo po cesti, prvi preskočil Arko. Edini od naših psov, ki ima displazijo kolkov in edini, ki z lahkoto in elegan-co redno preskakuje dotično »doggy-proof« ograjo. Tihožitja je bilo v trenutku konec. »Kaj?... Neeee! Bejž ven, ti bumbar, pa kaj je s tabo?« sem začela vpiti na psa, ki je povesil ušesa in v manevriranju po rožni strani ograje v pripravah na skok pomendral še dodatnih 5 tulipanov. Ker to še ni bilo dovolj, se je v vrtiček nekako od strani pririnila še Alfa. Njena nadmorska višina ne omogoča elegantnih skokov čez ograjo, a če je bila že tam, je nameravala izkoristiti situacijo. Konec koncev sem vreščala, torej sem bila po njenem mnenju več kot navdušena nad njeno prisotnostjo v vrtičku. Z gobcem je začela puliti cvetove in kopati okoli rastlin. Ni mi preostalo drugega kot to, da se čez ograjo spravim še jaz, pograbim Alfo in jo malodane s tulipanom v gobcu podam na drugo stran možu, ki je bil modro tiho. Saj je tako ali tako že ves čas vedel, da bo šel projekt »rože« prej ali slej po gobe.

Ampak jaz bom vseeno poskušala še naprej. Dvignjena gredica lani je bila velik uspeh, no, vsaj dokler ni pričel zoreti paradižnik in sta Alfa in Sivka z veliko predanostjo in vztrajnostjo obirali »žogice«. Ista zgodba se ponovi vsako leto tudi z jablano na našem vrtu. Rdeča jabolka so tako vabljiva, da se začneta punci kaj kmalu smukati okoli nizkega drevesa in obirati letino.
O stanju trate na naši posesti rajši ne bi govorila. V pomladnem delu leta manjkajo celi šopi, ki so s koreninami vred odfrčali v času, ko je bilo vse razmočeno in več kot primerno za drsalnico pri tekanju in lovljenju okoli hiše. No, morda trata sploh ni najboljši izraz, saj raste precej več regrata, trpotcev, marjetic, celo rukola; trave je v bistvu bolj za vzorec.

Da ne omenjam rož, ki jih za lepši izgled vsake toliko postavim pred vhod hiše. Če jih po stopnicah ne pahne eden naših psov, jih bo zagotovo prej ali slej zalil kateri od pasjih obiskovalcev. Običajno nimajo dolge življenjske dobe, le nekaj rastlin je izkazalo izredno voljo do preživetja v sovražnem okolju in te prej ali slej pomilostim ter jih prestavim v ugodnejše pogoje. Zaslužijo si. Konec koncev ni preprosto, če te ves čas ovohavajo, smukajo, prevračajo, ti grozijo z urinom ...
Tudi notranjost naše hiše je doživela že mnogo predelav. Sivko, na primer, je strašno motil plastični ventil radiatorja pa se je odločila, da ga odstrani ali vsaj predela do nerazpoznavnosti in neuporabnosti. Posrečilo se ji je. V zadnjem času sta z mladičkom Pikom uničila ogromno rjuh, odej, pasjih postelj ter popilila nekaj lesenih desk. Arko obožuje gobice za pranje posode. »Prebral« je tudi knjigo iz knjižnice ter preluknjal serijo osebnih dokumentov in plačilnih kartic, ki jih je izvlekel iz denarnice, ko je bil sam doma. Poglodal je kodirane avtomobilske ključe. Njegov verjetno najbolj markanten dosežek pa je ulov, uboj ter razparanje ogromnega plišastega pande, zaradi katerega je snežilo po vseh prostorih. Alfa je na vsaj prvi pogled bolj skromna, uničila je nekaj nogavic, kap, žog in plastičen žig. Tudi sicer moram imeti okoli plastičnih predmetov vedno na njej vsaj eno oko, saj jih preprosto obožuje.

Človek bi se vprašal, kako živeti z vsem tem? Zame je odgovor preprost. Čeprav ne bom nikoli obupala nad poskusi, da je moj dom obdan s cvetjem in drugimi rastlinami, povsem razumem, da je kljub maksimalni zaščiti velika verjetnost, da ne bodo neovirano izživele svojega življenskega ciklusa. Ne moti me, da na vrtu ni angleške travice in da so na ploščicah kljub pomivanju skoraj vedno odtisi pasjih šap. Tudi bela vhodna vrata so le malokrat brez kakega pasjega žiga. Skrbim za notranjost hiše, a v njej živijo psi. Se pravi, da je vedno možno najti tudi kakšno dlako. Ampak tudi to me sploh ne moti. Rajši to, kot življenje v sterilnem okolju, kjer je vse lepo, vse popolno, ampak si ne moreš kaj, da se ne bi nasmejal psu, ki pridirka izza kuhinjskega ovinka in za sabo prevrne stojalo za rože. Življenje s psi je … preprosto boljše.☺

Kar pa se tiče Alfice … Prepričana sem, da je po vrtu rila samo zato, da bi mi nabrala šopek … ☺

NASVIDENJE V 4/16. ŠTEVILKI REVIJE AKTIVNO PO PASJE, KI IZIDE V ZAČETKU JULIJA!